

РЕШЕНИЕ

№ 4603

гр. София, 04.02.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 9 състав, в
публично заседание на 26.01.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Камелия Серафимова

при участието на секретаря Анжела Савова и при участието на прокурора Куман Куманов, като разгледа дело номер **10406** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Настоящото административно производство е по реда на чл.203 и сл. АПК, вр. с чл.284 от ЗИНЗС.

Образувано е по искова молба на Ц. В. П. от [населено място] срещу ГДИН за заплащане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 20 000 лева вследствие на лошите условия в Затвор – [населено място] наличие на дървеници за периода от 08.11.2021 година до 19.10.2024 година, ведно със законната лихва върху сумата от подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата.

В исковата молба се твърди, че в периода от 08.11.2021 година до 19.10.2024 година ищецът е изтърпявал наказание „ Лишаване от свобода“ в Затвор- [населено място], като вследствие наличието на дървеници е получил ухапвания като жарене от коприва, не е могъл да спи и да се храни, и е поставен в нечовешки и унижителни условия за живот в Затвора- [населено място],а от ухапванията от дървеници е ставал целия в рани, които не заздравят с месеци, боляло го е и е имал ужасни сърбежи , като дървениците са го лазили по цялото тяло , чувствал се е много зле, не е могъл да се храни, като целите му чаршафи са били с кръв от ухапванията с дървеници, като по този начин му е разрушено достойнството , изтърпял е болки, страдания и унижения, подложен е бил на жесток психически и физически тормоз. Иска се да бъде осъден ответникът да заплати посочените суми.

В съдебно заседание, ищецът- Ц. В. П.,редовно уведомен при условията на чл.138,ал.2 АПК не се явява. Исковата молба на заявените основания се поддържа от адвокат Ю., редовно упълномощен, който заявява претенция за присъждане на разноски и за адвокатско възнаграждение по реда на чл.38 от ЗА.

Ответникът по иска- Главна дирекция“ Изпълнение на наказанията“ [населено място], редовно и своевременно призован се представлява от юрисконсулт Д.,редовно упълномощена, която оспорва исковата молба по основание и размер по съображения, посочени в писмения отговор. Претендира заплащането на юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на СГП-прокурор К. изразява становище за основателност на исковата претенция, но за завишена по размер.

Административен съд София-град след като прецени събраните по делото доказателства, ведно с доводите и възраженията на страните, при условията на чл.142, ал.1 АПК, вр. с чл.188 ГПК, прие за установено следното:

От доказателствата по делото е установено, че ищецът Ц. В. П. е постъпил в Затвор- [населено място] на 04.11.2021 година,като от 09.11.2021 година до 02.03.2023 година е бил настанен в 13 група в Затвор- [населено място], като за този период няма запазена документация в кои спални помещения е пребивал, а на 26.10.2023 година е разпределен в 12 група на територията на Затвора- [населено място] и е бил настанен в няколко спални помещения - спално помещение № 5 с лишен от свобода И. Ц. И., в спално помещение № 8 с лишен от свобода П. Я. Я. и с П. Г. П. , в спално помещение № 11- с Т. Д. Ш., в спално помещение 6 с П. Х. Н. и А. А. Я., а от 05.11.2024 година е преведен в Затворническо общежитие „ К.“.

От приложената на лист 30 от делото Справка е видно , че при постъпването му в 9 група у ищеца П. на 26.09.2023 година са открити неразрешени вещи и е вирнат на територията на 12 група, като П. не е пребивавал и не влязъл на територията на 9 група и не е настаняван в спално помещение № 9.

От приложената на лист 62 от делото Справка е видно, че за периода от настаняването му до превеждането му в 3О“ К.“ поради липса на хронични заболявания у ищеца , както и липса на влошаване на здравословното му състояние, налагащо провеждане на консултации във външни здравни заведения,а Медицинският център в Затвор– [населено място] не разполага с направено медицинско досие.

От показанията на свидетеля И. Ц. И. – изтърпяващ наказание Лишаване от свобода в Затвор- [населено място] е видно, че познава ищеца от Затвор- [населено място], като мисли, че е бил настанен в 11 група преди много години – около 4 години , бил е около година в едно спално помещение с ищеца П. в 12 група, 5 килия , имал е контакти с ищеца и след преместването му в друга килия , условията в килията, в която са пребивавали заедно с П. са били отвратителни, а ищецът П. му е показвал ухапванията от дървеници – местата, на които са го ухапали, имал е подутини и зачервявания, като дървениците и през нощта причиняват дискомфорт, като в момента, в който се опита човек да спи, те започват да хапят и започва чесане и това продължава приблизително 15 минути, като Администрацията на Затвора е предприемала действия относно пръскането от паразити, включително и за дървеници , но препаратите не са ефикасни.

От показанията на свидетеля П. Я. е видно,че познава ищеца П., били са в една килия в 12 група в Затвор- [населено място], като не може да посочи точно периода, но мисли,че е 2023 и 2024 година , в спалното помещение ,в което са били заедно с П. е имало дървеници, П. му се оплаквал от ухапванията от дървеници, гонили са дървеници постоянно с дезинфектант, който са купували или той или П., но те изчезват за около една седмица и пак се появяват, не знае дали е подавал жалби за дървениците, като на П. са излизали големи червени пъпки, не са могли да се наспиват с П. , защото са ги лазили и хапели и през нощта, като през тези 5-6 месеца докато са живеели заедно с П., той му се е оплаквал всеки един ден от дървениците, знае, че е ходил П. при лекаря , за да му дава да пие лекарства .

От показанията на свидетеля П. Н.- лишен от свобода се установява, че познава ищеца от

Затвор- [населено място] отпреди 3-4 години, били са заедно в една група, но не е бил в едно спално помещение с ищеца П., защото той не е поддържал лична хигиена, бил е в 6 спално помещение , като на него ищецът не му се е оплаквал от дървеници , като затворът се ремонтира постоянно от 10 години и в неговата килия няма нито една хлебарка и знае, че затворниците съдят затова за пари, защото това е бизнес и ако затворниците си поддържат стаите ,то в тях няма да има буболечки .

В показанията си свидетелят М. Т.- доктор в Затвор в [населено място] сочи , че познава ищеца от влизането му в Затвор- [населено място] и мисли ,че през 2021 година, като никога физически П. не му се оплаквал от ухапвания от дървеници, П. го е посещавал всяка седмица и един или два случая от ухапвания не са меродавни, не може да се сети дали ищецът П. се е оплаквал от алергични реакции и от ухапвания от дървеници, но П. е идвал всяка седмица и дори да са му давани лекарства за ухапвания от дървеници, те са били в пренебрежимо малки случаи и по принцип се дават лекарства, които се намират в аптечния склад на Затвора-С.- това са Лоратадин, Фортекал, Дексаметазон- когато са по- сериозни случите, алергичната реакция се оформя като се записва името на пациента и медикаментите,които са му дадени, като в Затвор- С. няма недостиг на медикаменти за алергични реакции и в Журнала се описва алергичната реакция, а не от какво е причинена .

В показанията си свидетелят Я. Х. се установява, че са били заедно с ищеца П. ориентировъчно от 2021 година или 2022 година и П. му се оплаквал от ухапванията от дървеници, като в Затвора всички се оплакват от това, ходил е ищецът при доктора в Затвора за да му слагат някакви инжекции, били са заедно с П. от края на 2021 година и е напуснал затвора в края на 2024 година, а П. е посещавал лекаря на Затвора от ухапванията от дървеници, П. се е оплаквал много от ухапванията от дървеници, ухапванията от дървеници причиняват стотици рани, от които тече кръв и вследствие на изминалото време те се възпаляват и започва да тече кръв,и през това време започват да те хапят още дървеници, не може да се спи през нощта от тях.

От показанията на свидетеля Е. М. се установява, че познава всички затворници в Затвора в [населено място],като заедно са ходили навън с лишените от свобода от 12 група, за около 40-50 минути, и лишените от свобода са му показвали лично на него ухапванията от дървеници в 12 група, в 5 група ,тъй като в Затвор- С. е налична епидемия от дървеници и масово хората са наядени от дървениците и споделят, че целите чаршафи са им в кръв, пръска се в Затвор- С., но само се крадат пари и пак започват дървениците, а това е мъчение,изтезание за всеки един човек, като в Затвора никой не ти обръща внимание за оплакване от ухапвания от дървеници.

От показанията на свидетеля Г. К. - изтърпял наказание-Лишаване от свобода / се установява, че са били заедно с ищеца в 30 „ Кремисковци“от месец септември 2024 година до 02.05.2025 година, когато е освободен, а в Затвор- С. е бил 26 дни , като има проблем с дървениците в Затвор- С., като проблемът е нерешим и ухапванията от дървеници, подуването и сърбежът продължават, като през времето, което е бил в Затвор- С. е имало третиране срещу дървеници, като обезпаразитяването, предприето в Затвор- С. е имало и давало резултат за ден- два и след това проблемът се е появявал отново, като в Затвор- [населено място] са по- малко хората в една килия, а в 30“ К.“ са повече и там е по- голям проблемът с дървениците , не знае по каква причина П. е бил хапан от дървеници, знае , че е имал стотици малки пъпчици по кожата му, по врата, по ръцете и по цялото тяло, имал е усложнения от ухапванията от дървеници, и когато са коментирали с П. ухапванията от дървеници, той е бил напрегнат, чувствал се е безсилен и унижен.

Назначена е,изслушана и неоспорена от страните съдебно-медицинска експертиза,като в заключението си вещото лице е дало отговор на въпросите поставени му като задача и разпитан

в съдебно заседание, заявява, че поддържа заключението си.

По делото са приложени всички събрани в хода на процеса доказателства, както и заверено копие на Затворническото досие на ищеца.

С оглед така установената фактическа обстановка, Административен съд София-град намира предявената искова молба за процесуално допустима, подадена от легитимирана страна и при наличие на правен интерес от предявяване. Разгледана по същество, същата се явява частично основателна и доказана. Съображенията за това са следните:

В конкретната хипотеза, тъй като се претендират вреди от бездействие на ГД“ИН“ изразяващи се в неосигуряване на нормални условия за пребиваване в Затвор- С./ наличие на дървенице/, искът се разглежда по реда на чл.284 и сл. от ЗИНЗС и исковата защита следва да се реализира по реда на Глава 7 от [ЗИНЗС](#). В мотивите към проекта на [Закон за изменение и допълнение на Закона за изпълнение на наказанията](#) и задържането под стража (№ 602-01-55 от 03.10.2016 г., 43-то НС), в които е посочено, че досегашният ред по [чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди](#) за разглеждане на искове на лишени от свобода за вреди, произтичащи от лоши условия на задържане, е обявен за неефективен с Решението "Н. и други срещу България". Констатираните недостатъци на досегашната практика са: липсата на яснота относно това кои точно действия и бездействия на административния орган следва да докаже ищецът, за да бъде успешен искът му (параграф 195); твърде формалистичният подход при прилагане на принципа "affirmanti incumbit probatio" (тежестта на доказване е върху твърдящия), който не взема предвид трудностите, с които лишеният от свобода може да се сблъска при доказване на твърденията си (параграф 196); преценка на условията на задържане в светлината на националните правни норми, които уреждат отделни аспекти на условията на задържане, а не в светлината на кумулативния ефект на тези условия върху задържания с оглед на общата забрана за нечовешко и унижително отношение по чл. 3 от Конвенцията (параграф 197); отказът да се приеме презумпцията, че лошите условия на задържане причиняват неимуществени вреди на задържания, както изисква практиката на ЕСПЧ (параграф 198); прилагане на разпоредбите на погасителната давност по начин, който не отчита продължаващата природа на поставянето в лоши условия (параграф 199).

Именно с приетите промени се цели преодоляване на тези недостатъци чрез въвеждането на специфично съдебно средство за лишени от свобода и задържани под стража за компенсиране на вреди в резултат на нарушение на забраната за изтезание, нечовешко или унижително отношение от страна на специализираните органи по изпълнение на наказанията, регламентирана изрично в новата редакция на [чл. 3 от ЗИНЗС](#). Тази забрана произтича пряко и от чл. 3 от ЕКЗПОСЧ, която по силата на [чл. 5, ал. 4 от Конституцията](#) е част от вътрешното право и има предимство пред националното законодателство.

Разгледани на тази плоскост, предпоставките на специфичния иск за вреди по реда на чл [чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС](#) са - акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с което се нарушава чл. 3 от ЗИНЗС настъпила, в резултат на нарушението неимуществена вреда в правната сфера на ищеца, която се предполага до доказване на противното по силата на въведената с разпоредбата на [чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС](#), оборима презумпция, че неимуществените вреди се предполагат до доказване на противното.

Искът е осъдителен и с него се цели овъзмездяване на лишения от свобода вследствие на претърпени от него неимуществени вреди в резултат на нарушение на чл.3 от ЗИНЗС и отговорността на държавата се ангажира при доказано подлагане на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение /чл. 3, ал. 1/, както при поставянето на лицата в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието "лишаване от свобода" или "задържането

под стража" изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност /чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС. По силата на [чл. 285, ал. 1 от ЗИНЗС](#), искът по [чл. 284, ал. 1 се разглежда по реда на Глава Е. от Административнопроцесуалния кодекс](#), а ал. 2 на текста сочи като ответници органите по чл. 284, ал. 1, от чиито актове, действия или бездействия са причинени вредите. В Определение № 189 от 8.01.2018 г. на ВАС по адм. д. № 10037/2017 г., III о., докладчик председателят В. П. е посочено, че органите по [чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС](#) са "специализираните органи по изпълнение на наказанията", но нито ЗИНЗС, нито друг закон, нито от мотивите към Законопроекта за приемане на [ЗИД на ЗИНЗС](#) (ДВ, бр. 13/2017 г.), когато е въведено понятието, се дава определение кои са "специализираните" органи по изпълнение на наказанията и каква е отликата в техните правомощия спрямо общите "органи по изпълнение на наказанията". [ЗИНЗС](#) определя единствено кои са органите по изпълнение на наказанията, каквито без претенция за изчерпателност са министърът на правосъдието ([чл. 10](#)), главният директор на ГДИН ([чл. 13, ал. 2](#)), началникът на затвор ([чл. 15](#)), началникът на Областна служба "Изпълнение на наказанията" ([чл. 16а](#)) и началниците на пробационните служби и арести ([чл. 16](#)). Изпълнението на наказанията освен от установените органи се осъществява пряко и от служители в ГДИН и в териториалните й служби. Техните функции и статут е уреден в [глава IV от ЗИНЗС](#). Като се отчете, че забраната по [чл. 3 от ЗИНЗС](#) е обща и спазването ѝ е пряко задължение, както за административните органи по изпълнение на наказанията, така и за длъжностите лице (служителите) към местата за лишаване от свобода, то съдът е приел, че под понятието "специализирани органи" от [част VII на ЗИНЗС](#) следва да се разбира всеки административен орган или длъжностно лице, чийто правомощия, служебни или трудови задължения са свързани пряко с изпълнението на наказанията и постигането на неговите цели, описани в [чл. 2 от ЗИНЗС](#). При така направеното тълкуване на понятието "специализирани органи" следва да се разтълкува и приложението на [чл. 285, ал. 2 от ЗИНЗС](#), според който "искът (по [чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС](#)) се предявява срещу органите по [чл. 284, ал. 1](#), от чиито актове, действия или бездействия са причинени вредите". Буквалното тълкуване на нормата води до извод, че надлежен ответник по иска е конкретният административен орган или длъжностно лице, посочено в иска като причинител на вредите. Това разбиране, изведено при прочита на [чл. 285, ал. 2 от ЗИНЗС](#), ВАС е определил като неудачно и неефективно законодателно решение, спрямо критериите на [чл. 13 от Конвенцията](#), което само по себе си е насочено именно към създаването на ефективен компенсаторен механизъм спрямо нарушенията по [чл. 3 от Конвенцията](#). Относно неефективността на нормата е достатъчно да се отбележи, че потенциалното осъждане на административен орган или длъжностно лице, би довело до абсолютно сигурна невъзможност за реалното овъзмездяване на причинените вреди на ищците с оглед понасянето на отговорността от физическите лица, изпълняващи съответната длъжност. От друга страна, е налице липса на ясна нормативна уредба за евентуалното пренасяне на отговорността за изплащане на обезщетенията от ответника по иска към Държавата като общо обективно отговорна за причинените вреди, съгласно [чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС](#), което пренасяне да гарантира лесен и бърз достъп на ищеца до привеждането на съдебното решение в изпълнение. Нормата на [чл. 285, ал. 2 от ЗИНЗС](#), макар и въведена през 2017 г., е аналогична като ползвана законодателна техника спрямо нормата на [чл. 7 от ЗОДОВ](#) (ред. ДВ, бр. 60/1988 г.). От приемането на [чл. 7](#) през 1988 г. до сега, нормата предвижда, че "искът за обезщетение се предявява срещу органите по [чл. 1](#) и [2](#), от чиито незаконни актове, действия или бездействия са причинени вредите. По въпроса за пасивната процесуална легитимация по искове за обезщетение за вреди по [чл. 1](#) и [чл. 2 от ЗОДОВ](#) е налице значителна и последователна съдебна

практика през последните години, като е достатъчно да се посочи, че с точка 6 от [Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2004 г. на ВКС по тълк. гр. д. № 3/2004 г.](#), ОСГК, бе решено, че "Отговорността на държавния орган е специфично проявление на принципа за отговорност на работодателя по [чл. 49 ЗЗД](#) в областта на [ЗОДВПГ](#) (сега ЗОДОВ) и тази отговорност е също гаранционно обезпечителна. По исковите за обезщетяване на вреди, причинени на граждани, пасивно легитимиран е държавният орган, с който длъжностното лице, причинител на вредата, е в трудови или служебни правоотношения. Отговорността на държавния орган се обосновава с качеството му на възложител на работата, която се извършва в негов интерес, и с правото му на подбор на съответните длъжностни лица за изпълнение на определени трудови или служебни функции. "С други думи, правилото на [чл. 285, ал. 2 от ЗИНЗС](#) за определяне на ответник по иска по [чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС](#), следва да се тълкува, че искът се предявява срещу юридическото лице, с което длъжностното лице, причинител на вредата е в трудови или служебни правоотношения, от чиито актове, действия или бездействия са причинени вредите или чиято дейност се възлага или обезпечава от името и за сметка на юридическото лице и така тълкуван [чл. 285, ал. 2 от ЗИНЗС](#), макар като по нов и специален закон спрямо общите процесуални правила, уредени в [глава XI на АПК](#) "Производства за обезщетения", напълно съвпада със смисъла на [чл. 205 от АПК](#), според който искът за обезщетение се предявява срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Последните според правилото на [чл. 205 АПК](#) са юридическите лица, представлявани от органа (в случая от специализираните органи по изпълнение на наказанията), от чиито незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите..

В настоящия случай на първо място, искът е насочен срещу надлежен ответник- Главна Дирекция "Изпълнение на наказанията", която е юридическо лице и надлежен пасивно легитимиран ответник по иска. Това е така, защото съгласно чл.12 от ЗИНЗС, прякото ръководство и контролът върху дейността на местата за лишаване от свобода и пробационните служби се осъществяват от Главна дирекция "Изпълнение на наказанията". Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" е юридическо лице към министъра на правосъдието със седалище С. и е на бюджетна издръжка. Затворите, поправителните домове и областните служби "Изпълнение на наказанията" са териториални служби на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията"/ чл.12, ал.23 от ЗИНЗС. По силата на чл.16 от ЗИНЗС, Областните служби "Изпълнение на наказанията" обединяват, ръководят и контролират дейността на пробационните служби и арестите.

Нещо повече дори, съгласно чл.8 от ППЗИНС прякото ръководство и контролът върху дейността на местата за лишаване от свобода и пробационните служби се осъществяват от Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", а съгласно чл.7, ал.1 ,б. „а“ от ППЗИНС. Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" осъществява методическо ръководство и контрол по изпълнението на наказанията, наложени с влезли в сила съдебни актове, спазването на правата и задълженията на лишените от свобода; взаимодействието с органите на съдебната власт за привеждане в изпълнение на мярката за неотклонение задържане под стража, законосъобразността при прилагане на дисциплинарни мерки спрямо лишените от свобода, разпределението на времето на лишените от свобода, състоянието на жилищно-битовата база; настаняването и разпределението на новопостъпилите, работата на комисиите по [чл. 73 ЗИНЗС](#); освобождаването от местата за лишаване от свобода.

В конкретната хипотеза, от доказателствата по делото е видно, че ищецът е постъпил в Затвор- [населено място] на дата 04.11.2021 година за изтърпяване на наказание "Лишаване от свобода", на 05.11.2024 година е бил преместен в ЗО "К.", а исковият период е от 08.11.2021 година до 19.10.2024 година

В съответствие с чл. 40, ал. 1 от ЗИНЗС наказанието лишаване от свобода се изпълнява чрез настаняване на осъдените в определени места за лишаване от свобода и подлагането им на поправително въздействие, а последното се осъществява чрез осигуряване на условия за поддържане на физическото и психическото здраве и за уважаване на човешкото достойнство на осъдените, реализиране на включените в съдържанието на наказанието ограничения, ограничаване на отрицателните последици от действието на присъдата и вредното влияние на средата на осъдените, осигуряване на условия за упражняване правата на осъдените, организиране на трудови, възпитателни, образователни, спортни и други дейности. От своя страна, места за изпълнение на наказанието лишаване от свобода са затворите. В затворите, поправителните домове и затворническите общежития се настаняват осъдени на лишаване от свобода с влязла в сила присъда, включително и доведените в изпълнение на разпореждане на прокурор по [чл. 340, ал. 5](#) и [чл. 354, ал. 7 от Наказателно-процесуалния кодекс](#). От своя страна, в чл. 25 от ППЗИНЗС е посочено, че основанията за настаняване в местата за лишаване от свобода са - приведени в изпълнение по съответния ред съдебни актове с наложено наказание лишаване от свобода или за вземане на мярка за неотклонение задържане под стража по реда на [Наказателно-процесуалния кодекс](#). Същите се съпровождат с информация за датата и обстоятелствата при задържането на лицето, както и със справка за съдимост. Съгласно нормата на чл. 42, ал. 2 от ЗИНЗС, арестите са места за лишаване от свобода за настаняване на лица, задържани по реда на [Наказателно-процесуалния кодекс](#), като лицата по ал. 2 могат да се настаняват в затворите, поправителните домове и затворническите общежития от закрит тип по реда, предвиден в този закон..

В нормата на [чл. 3 от ЗИНЗС](#) е регламентирано, че осъдените не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко или нечовешко отнасяне, като в ал. 2 в три точки са посочени съставите на изтезания, жестоко или нечовешко отношение. Тази забрана е във връзка със забраната за мъчение или нечовешко отнасяне, установена в [чл. 29, ал. 1 от Конституцията](#), както и със забраната за изтезания, установена в чл. 3 от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ). Следва да бъде посочено, че нееднократно ЕСПЧ е посочвал в решенията си, че в общия случай присъдите и тяхното изпълнение не попадат в хипотезите на чл. 3 от Конвенцията, стига неудобствата и страданията, с които те обикновено са съпроводени да не надминават необходимото за изпълнението им. В решенията си ЕСПЧ подчертава, че приложението на чл. 3 от Конвенцията изисква засягането да води до унижение, което надминава това, което обикновено съпътства наказанието лишаване от свобода. (т. 111 от решението по делото Н. срещу България; т. 134 от Решение по делото М. срещу България; т. 45 от Решението по делото Т. Т. срещу България).

От показанията на свидетеля – Т.- Доктор в Затвор- С. е видно, че ищецът го е посещавал всяка седмица, бил е отговорен и дори е бил назначен за санитар, ухапванията от дървеници не се отразяват в Медицинския журнал, а се отбелязват имената на лицето и какво му е предписано като медикамент, но не и причината за оплакванията.

Що се касае до твърдението, че в килиите е имало дървеници вследствие на които ищецът е претърпял неимуществени вреди, унижение и безпокойство, ухапванията от дървеници са ежедневни, то настоящият съдебен състав намира, че това твърдение е доказано. На първо място, ответникът по иска не ангажира доказателства да е предприел необходимите действия за обезпаразитяване на помещението/ спално/ на ищеца от дървеници. На второ място от приложените по делото писмени доказателства е видно, че в Затвор – [населено място] са предприемани действия по обезпаразитяване и то в посочения исковата молба период, но борбата с дървениците не е ефикасна, за което България е осъдена от ЕСПЧ. На следващо място наличието на дървеници се доказва и от показанията на разпитаните по делото свидетели- К., М., Х., И., Я., и И. които твърдят, че има дървеници в килиите, и през различните периоди, когато са били в Затвор – С. се полагат грижи за обезпаразитяването, но те не са достатъчни и не са ефикасни, знаят за състоянието на ищеца и за неговите оплаквания от дървеници, както и за получаваните от него обриви, зачервявания, сърбежи и за понесените

от него унижения, неудобства и притеснения.

Единствено показанията на свидетеля Н. са изолирани и сочат на липса на дървеници в Затвор- С., като тези показания съдът не кредитира, защото те са изолирани и влизат в противоречие с целия събран доказателствен материал и най- вече с показанията на всички останали свидетели.

От заключението на вещото лице, изготвило съдебно- медицинската експертиза, неоспорена от страните,изготвена по медицински данни/ неоспорено от страните,което настоящата съдебна инстанция намира за обективно и компетентно изготвено е видно, че на ищеца Ц. П. са изписани единични пъти Антихистамини- на 04.08.2023 година–Алергозан, на 11.11.08.2023 година Алергозан, на 16.12.2024 година- Лоратадин, на 30.06.2025 година – Алергозан, на 23.07.2024 година – Еруис, на 25.07.2024 година Лоратидин и на 01.08.2025 година- Тридерм, като ухапванията от дървеници се изразяват в поява на червени петънца/ пъпки, които водят до появата на сърбеж, болка и други усещания, рядко ухапванията са едно или две, по- скоро са групирани в линия, триъгълник, ромб, кръг или неправилна елипса, сърбежът е водещият симптом, понякога може да се усеща и парене, обривите могат да бъдат както по откритите, така и по закритите части на тялото, а характерно е, че ухапването от дървеници не се усеща, тъй като дървениците отделят обезболяващо средство при ухапването, но вследствие на ухапването може да се развие и алергична реакция при предразположени хора, която влошава клиничната картина, може да се развие А.,гадене,повръщане,световъртеж,замайване, генерализиран обрив, подуване, затруднено дишане или стягане в гърлото и понякога трудно да се идентифицира ухапването от дървеници от ухапване от комари, бълхи, алергични прояви или други кожни проблеми и от приложената медицинска документация вещото лице не може да посочи, че ищецът П. е имал ухапване от дървеници и от дадените му няколко пъти медикаменти против сърбеж и алергични реакции би могло да се съди, че той е изпитвал някакъв сърбеж или е имал други кожни оплаквания, но в никакъв случай не може да се каже категорично и в представените журнали не е описано по какъв повод са давани посочените медикаменти и няма информация да е съществувал обрив, като няма анамнестични данни от ищеца,от които да се установи, че той е съобщава за някакви оплаквания, тези антихистамини могат да се дават при много други медицински състояния, но това само по себе си не води до извод, че заключението не следва да се кредитира, защото то е изготвено на база приложените медицински документи, а на второ място- съответства и на дадените показания от свидетеля – Т.- доктор в Затвор– [населено място], който обяснява какво се записва в Медицинската документация и какво е изписано, но не и причината за изписаните лекарства за оплакванията на пациента.

Що се касае за посоченото в заключението,че на ищеца е изписван Тридерм, то това изписване засяга период, различен от исковия и съдът не следва да го обсъжда.

Настоящият съдебен състав намира, че е недоказано твърдението на ищеца, че вследствие на ухапванията от дървеници,той непрекъснато е получавал алергични реакции, но е доказано, че ухапванията от дървеници са му причинявали неудобства, безпокойство, липса на сън, тревожност, сърбежи и безсилие у ищеца вследствие на ухапванията от дървеници през исковия период

“По свободно достъпна информация в Интернет (напр. на сайт www.preventa.bg):
"Ухапванията от дървеници могат да бъдат изключително неприятни и да причинят различни симптоми, включително зачервяване, подуване и сърбеж. Ухапванията от дървеници обикновено се характеризират с малки, червени петна, които могат да сърбят и да причинят подуване или зачервяване. На мястото на ухапването често се появява подутина, която е по-тъмна в центъра. Те никога не са единични, а винаги в група от няколко ухапвания заедно. Симптомите не се появяват веднага, а няколко часа след ухапването. За разлика от ухапванията от комари или бълхи, които са по-разпръснати и произволно разпределени, ухапванията от дървеници обикновено са подредени в линия или група и са концентрирани. Ухапванията от дървеници не са единични, а винаги

няколко заедно. Ухапванията от бълхи са концентрирани около глезените, тези от дървеници са разпръснати из цялото тяло. Ухапванията от дървеници предизвикват забавена реакция, за разлика от тези от комари, които веднага сърбят. Около мястото на ухапването от дървеници може да се образува леко подуване, което не е характерно за другите насекоми. Тези насекоми предпочитат кожата, която често е открита по време на сън, като ръцете, краката, врата и гърба. Поради своята предпочитани места за заселване, честите места за ухапвания са обикновено телата, лежали на матраците и около шевовете на мебелите. Според проучване, публикувано в J. of Allergy and Clinical Immunology, само около 50% от хората развиват кожни реакции след ухапване от дървеници. Това изследване подчертава, че не всички хора реагират по един и същи начин на ухапванията от тези насекоми. Допълнително, друго изследване, публикувано в A. of Allergy, Asthma & Immunology, потвърждава, че съществуват значителни индивидуални различия в чувствителността към секретите от слюнчените жлези на дървениците. Това обяснява защо в едно семейство често само някои членове имат следи от ухапвания, докато други изобщо не реагират".

Според сайта www.otrovi.com: "Ухапванията от дървеници могат да имат дълъг инкубационен период. Видимите признаци (червена, сърбяща подутина) могат да се появят до 10 дни след като първоначално сте били ухапани. Обикновено подутините или обривите се скриват в рамките на една до две седмици. Въпреки това, ако не сте изкоренили проблема чрез унищожаване на вредителите, това неприятно положение може да продължи. Основните симптоми са зачервявания и леки подутини- най-силно изявен е сърбежът, който задължително придружава тези неприятни ухапвания. При своето ухапване, дървеницата инжектира в кожата на човек огромен коктейл от алергени, които водят до подуване и сърбеж. Дървениците се хранят с кръв, тяхното ухапване причинява ужасни сърбежи поради факта, че при ухапване насекомото вкарва в човешкото тяло алергени, от които се получават сърбежите, подутините и зачервяването. Важно е да кажем, че дървениците, за разлика от други паразити, хранещи се с кръв, не пренасят заболявания. Наличието на креватни дървеници определено поставя въпроса за общата хигиена в едно жилище. Веднага изниква мисълта, че дадено място, което има наличие на дървеници, е мръсно или не добре поддържано. За съжаление това не е точно така. Креватните дървеници, точно като хората, предпочитат чисти места за живеене и обитаване. Дори да сте най-големия "чистник", който чисти и хигиенизира дома си всеки ден, пак е възможно да сте жертва на креватни дървеници. Те се крият на възможно най-труднодостъпните места, а именно в матрака, под матрака, зад картини, огледала, рамка на легло, гардероби, нощни шкафчета, спално бельо, кухни от всякакъв вид, зад тапети. Д. са упорити насекоми. Освен това са приспособени да живеят в тежки условия и екстремни ситуации. Плюс това, те се адаптират към различни видове препарати, които са използвани против тях във времето. Много хора смятат, че хлебарките са най-издръжливите насекоми, но дървениците определено могат да спорят убедително за първото място за най-издръжливи насекоми. Креватните дървеници могат да живеят с месеци без да се хранят. Те се хранят с човешка кръв, но ако няма хора наблизо, ще изчакат търпеливо, докато не се появи някой човек. Креватните дървеници могат да издържат на екстремни температури. Не можете да ги замразите - те могат да оцелеят при температури под точката на замръзване. Освен това, не можете да ги унищожите с топлина, без това да навреди на мебели или дрехи - те не се движат извън дома ви, дори температурата да бъде над 100 градуса. Съществуват нови модели уреди, които създават пара с топлина над 120 градуса, за да може да унищожат дървеници в чисти зони, където употребата на препарати е невъзможна, но цената на тези уреди е много скъпа. Д. нямат "дом". Една от причините, поради които е трудно да се намери повече от една, е липсата на изграждане на големи гнезда. Те не гнездят. Няма да можете да проследите пътя на една дървеница, както например можете да следвате мравки до мравуняк и да убиете

цялото семейство. Това е друга причина, поради която дървениците са толкова трудни за унищожаване. Освен това, те снасят множество яйца, които бързо се превръщат в нови гладни за кръв паразити. Д. се размножават с бързи темпове, колкото повече са те, толкова по-трудно е тяхното унищожаване. те могат да се движат в стените, през отворите на пода и тавана. Въпреки това, повечето се разпространяват от едно помещение в друго, когато попаднат върху дрехите, бельото или мебелите на хората. Женските снасят около седем яйца на седмица. Това означава около 250 яйца за цял живот. Излюпването на яйцата се случва за десет дни. След него те преминават през пет етапа на младост, преди да станат възрастни. Този вид паразити са изключително трудни за унищожаване и контрол".

По свободно достъпна в Интернет информация, напр. в сайт <https://newfresh.org>: Скривалищата на дървениците за снасяне на яйца следва да са топли и в близост до човека. Именно за това в домовете те най-често избират: леглата- матраците; детските кошари; диваните, фотьойлите и мебелите за спане и почивка; всякакви цепнатини и пукнатини; и т.н. Д. нямат предпочитание между безупречно чисто пространство или замърсена среда. Щом имат достъп до хранителен ресурс, те могат да живеят навсякъде, затова твърдения, че се привличат от мръсотия и неразтребени неща са просто безпочвени. В тази връзка, безпорядъкът улеснява тези насекоми да се крият и спомага за размножаването им. Идеалната среда за тяхното размножаване и оцеляване е топла и дава достъп до хранене с кръв. Най-често превземат спалните в домовете ни, а устойчивостта им ги прави наистина трудни за прогонване. Натрапниците трябва да получават хранене с кръв от топлокръвни гостоприемници - обикновено хора - за да оцелеят и ще се крият близо до своите източници, докато са готови да се нахранят".

Общодостъпната информация потвърждава изнесените в исквата молба факти, а именно, че (при доказано наличие на дървеници в помещенията) ищецът е получил от ухапванията им обриви и неприятни сърбежи. Както се установи, тези вредители са особено устойчиви и борбата с тях е изключително трудна, което логично обяснява съществуващият с години системен проблем с тях в пенитенциарните заведения на столицата и страната. Този проблем не е свързан непременно с хигиената в помещенията, нито може да бъде преодолян единствено чрез ползване на изпарител, без други мащабни мерки, тъй като очевидно ежесмесното пръскане срещу тези вредители не дава дължимия резултат по пълното им отстраняване.

Коментираният проблем с вредители- дървеници и хлебарки, присъствието на които безспорно силно влошава качеството на живот на пребиваващите в тези помещения лишени от свобода "се сочи в РЕШЕНИЕ № 2963 ОТ 29.01.2025 Г. ПО АДМ. Д. № 4311/2024 Г. НА АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД – С.-ГРАД.

Установеният "системен проблем с инсекти като дървеници, при който дезинсекцията не е ефективна" съдът приема за достатъчен да обоснове нарушение на чл. 3, ал. 2, вр., ал. 1 от ЗИНЗС поради липса на активни и ползотворни действия на затворническата администрация в борбата с дървениците, чието доказано наличие води до уронване човешкото достойнство, поражда чувство на страх, незащитеност и малоценност, като е достигнат и прагът на суровост за установяване на нарушение на чл. 3 от ЕКПЧ, респективно чл. 3 от ЗИНЗС, тъй като наложеното наказание "Лишаване от свобода" не трябва да е свързано със стрес и трудности с интензитет, надвишаващ неизбежната степен на страдание, присъща на наказанието. Наличието на дървеници в помещенията не е свързано с неизбежната степен на страдание, присъща на наказанието "лишаване от свобода", а безспорно го надхвърля и е в пряка и непосредствена причинно-следствена връзка с недостатъчните усилия на затворническата администрация по справяне с този системен проблем. Наличието му покрива елемент от състава по чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС, а именно други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или поражда чувство на страх, незащитеност или малоценност. Задължението за осигуряване на адекватни условия за изтърпяване на наказанието тежи върху

пенитенциарната администрация, респективно същата следва да понесе неблагоприятните последици от неизпълнението му. Не може да се приеме, че наличието на вредители - конкретно дървеници и свързаните с тях неприятни усещания са "необходимо присъщи" на изтърпяването на наказание "лишаване от свобода", а.напротив, установява се третиране в отлика от обичайното ежедневие в местата за лишаване от свобода, което принизява човек, показвайки липса на уважение към условията, в които е поставен и неминуемо води до засягане на неговото човешко достойнство, респективно предизвиква чувство на страдание и малоценност, съвкупното въздействие на които достигат прага на суровост за нарушение по чл. 3 от ЕКПЧ, респективно чл. 3 от ЗИНЗС от подлагане на изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унизително отнасяне или наказание, както в приетата през 1984 година Конвенция против изтезанията и други форми на жестоко нечовешко или унизително отнасяне или наказание, се приема, че терминът "изтезание" означава всяко действие, с което умишлено се причинява силно физическо или психическо страдание или болка на дадено лице, за да се получат от него сведения или признания, за да бъде наказано за действие, което то или трето лице е извършило или в извършването на което е заподозряно, или, за да бъдат сплашвани или принуждавани, когато такава болка или страдание се причиняват от длъжностно лице или е тяхно подстрекателство или явно, или мълчаливо съгласие. Независимо, че няма все още общоприето определение на понятието "жестоко, нечовешко или унизително отношение", съгласно чл. 1, ал. 2 на Декларацията от 1975 г. "Изтезание представлява усложнена умишлена форма на жестоко, нечовешко или унизително отнасяне или наказание". На практика за елементи на това отношение се приемат следните форми на физическо отнасяне: незаконосъобразни разпити, придружени с физическо насилие; кастрирането; осакатяване на женските полови органи; задържане в килии без осветление; недостатъчно храна или насилствено хранене; подлагане на биомедицински експерименти или даването на наркотици на задържани и затворници и др. В приетите под егидата на ООН през 1993 година Виенска декларация и програма за действие се приема, че изтезанията, чиито последици са унищожаването на човешкото достойнство и разрушаване на възможностите на жертвите да продължат живота и дейността си, са едно от най-отвратителните нарушения на правата на човека. Съгласно Конвенцията против изтезанията и другите форми на жестоко, нечовешко или унизително отнасяне, приета от Общото събрание на ООН на 10 декември 1984 год. и ратифицирана у нас с Указ 3384 на Държавния съвет на НРБ на 9 октомври 1986 година, терминът изтезание означава всяко действие, с което умишлено се причинява болка на дадено лице, за да се получат от него или от трето лице сведения или признания, да бъде то наказано за действие, което то или трето лице е извършило, или в извършването на което е заподозряно, или да бъде то или трето лице сплашвано или принуждавано, или по каквато и да е причина, основаваща се на каквато и да е дискриминация, когато такава болка или страдание се причиняват от длъжностно лице или от друго официално действащо лице, или по негово подстрекателство, или с негово явно или мълчаливо съгласие. В това определение не се включват болката и страданието, които се причиняват единствено от законни санкции и които са присъщи за тези санкции или настъпват случайно от тях. Друго разпространено определение е прието в Т. декларация на Световната Медицинска Асоциация от 1975 год. Според нея изтезанието е съзнателно, систематично или без определена последователност причиняване на физическо или душевно страдание, от едно или повече лица, действащи самостоятелно или по заповед на овластено лице, целящо да принуди друго лице да съобщи информация, да направи признание или с някаква друга цел. „Други форми на жестоко, нечовешко или унизително отнасяне или наказание“ означава всяко действие, с което умишлено се причинява силно физическо или психическо страдание или болка на дадено лице, когато такава болка или страдание се причинява от длъжностно лице или друго официално действащо лице или по негово подстрекателство, или с негово явно или мълчаливо съгласие. В това определение не се включват болката и страданието, които произтичат единствено от законни санкции и които са присъщи на тези санкции или настъпват случайно при тях.

Основно задължение на упражняващия ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода държавен орган е да следи и да предотвратява всяко унижаване на човешкото достойнство на лицата, чиято лична свобода е ограничена с наложеното им наказание. Според правната доктрина водещи при определянето на съдържанието на понятията „пряка и непосредствена последица“ са теорията за равноценността, според която един факт е причина за резултата, когато, ако този факт е липсвал, то резултатът не би настъпил, и адекватната теория, съгласно която причина са тези условия, които причиняват резултата нормално, типично, адекватно, а не по изключение. В практиката на Върховния касационен съд, изразена в Решение № 81/27.1.2006 г. по гр.д. № 23/2005 г. на 4 гражданско отделение на ВКС, Решение № 129/25.07.2005 г. по гр.д. № 2439/2003 г. на същото отделение на ВКС и други е възприето разбирането, че „...непосредствени вреди са тези, които по време и място следват противоправния резултат, а преки са тези, обосновават причинната връзка между противоправността на поведението на деликвента и вредите“. е налице причинна връзка по чл. 4 от ЗОДОВ. Преки са само тези вреди, които са типична, нормално настъпваща и необходима последица от вредоносния резултат, т. е. които са адекватно следствие от увреждането. Непосредствени вреди са тези, които са настъпили по време и място, следващо противоправния резултат. В конкретния случай, вредите, които се претендират са пряка и непосредствена последица от отмяна на заповедта за задържане. Всичко това сочи, че ако не бе издадена заповедта за задържане, той не би претърпял негативни преживявания. Вредата е неблагоприятна последица, която накърнява правната сфера на едно лице. Вредите се делят на две големи групи: имуществени (материални) вреди и неимуществени (морални) вреди. Имуществените вреди накърняват имуществената сфера на лицата. Това са правото на собственост, ползване, строеж, сервитут, правото на надстройка, пристрояване, подстройка, различните субективни права на вземане, наследствени права и т.н. При договорната отговорност се носи отговорност за имуществени вреди. От своя страна, имуществените вреди се делят на претърпени загуби и пропуснати ползи. Претърпяна загуба е онази разлика в имуществото на лицето, която се получава след неизпълнение на задълженията на другата страна по договора и при нея се съпоставя наличното имущество на изправната страна по време на възникването на задължението и наличното имущество на страната след неизпълнението на задължението и тази разлика се нарича претърпяна загуба. Пак в ТР № 1/15.03.2017 година на ВАС е посочено, че делата за обезщетения по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ са иски за производство, те се развиват по правилата на ГПК, доколкото материята не е уредена от АПК, и в тях страните могат да представят всички относими доказателства в подкрепа на твърденията си, да навеждат всякакви доводи в тяхна защита, да правят възражения и да се защитават с всички допустими от закона средства. И. на обезщетението от неопозволено увреждане не е и не може да се превърне обаче в средство за неоснователно обогатяване, поради което и съдът, спазвайки принципа на справедливостта и съразмерността, следва да присъди само и единствено такъв размер на обезщетение.

Незаконосъобразно действие, респективно незаконосъобразно бездействие на административен орган или длъжностно лице при или по повод административна дейност могат да бъдат само – фактическо/ материално действие/, което се предприема без правно основание- нормативен или административен акт, бездействие, изразяващо се в неизвършване на фактическо действие, което органът или длъжностното лице са задължени да извършат по силата на закона, бездействие на административен орган или длъжностно лице по негово задължение, произтичащо пряко от нормативен акт. Незаконосъобразно е всяко бездействие, представляващо неизвършване на фактически действия в противоречие с предписано от императивна норма задължение и бездействието е основание за отговорност, когато се изразява в неизпълнение на административни правомощия, възложени по силата на служебно или трудово правоотношение в държавна или общинска администрация. Преценката за наличието на бездействие следва да бъде направена след анализ на нормативно установеното задължение или възможност за действие. Задълженията като дължими фактически действия на

конкретния административен орган следва да не са абстрактни, а конкретно регламентирани в Конституцията, в законовите и подзаконовите нормативни актове, за да е възможно да са отграничени, когато тяхното изпълнение влече последиците на отговорността по чл.1 от ЗОДОВ/ респективно по чл.284 от ЗИНЗС/. Незаконосъобразното действие по смисъла на чл.1 от ЗОДОВ не може да бъде юридическо или правно действие, защото юридическото действие трябва предварително да бъде отменено като административен акт, за да е допустимо сезирането на съда с посоченото основание чл.1 от ЗОДОВ и чл.284 от ЗИНЗС.

Доказа се, че страданията, които е претърпял ищецът вследствие на наличието на дървеници в килиите са пряка и непосредствена последица от бездействието на Затворническата администрация, изразяваща се не предприемане на достатъчно ефикасни действия по обезпаразитяване и борбата с дървениците, които вреди следва да бъдат репарирани. Вредата е пряка и непосредствена последица от бездействието на длъжностни лица на ответника и се намира в причинна връзка с него. Преки са само тези вреди, които са типична, нормално настъпваща и необходима последица от вредоносния резултат, т. е. които са адекватно следствие от увреждането. Непосредствени вреди са тези, които са настъпили по време и място, следващо противоположния резултат/. Не се доказва и наличие на причинна връзка между незаконосъобразното бездействие и твърдените вреди.

При определяне размера на обезщетението съдът намира, че следва да се съобрази с новите Решения на ЕСПЧ по дела, касаещи оплаквания за лоши условия в местата за лишаване от свобода, според които обезщетение, присъдено от националния съд, което се равнява на 4 евро на ден или на 30% от присъждането на ЕСПЧ при сходни обстоятелства е адекватно и не поставя под съмнение ефективността на производството за обезщетяване на вредите от поставяне в лоши условия на задържане. Едновременно с това в повечето случаи такова обезщетение би било достатъчно, за да обезщети вредите, произтичащи от нарушение на забраната за поставяне в лоши условия на задържане по смисъла на чл. 3 от Конвенцията. С други думи, указанията на Съда в С. относно размера на обезщетението за нарушение на чл. 3 от ЕКПЧ са дадени алтернативно, а не императивно от 4 евро на ден, като съдът следва да прецени пропорционалността на обезщетението и тежестта на претърпените неимуществени вреди при избора между двете алтернативи - 4 евро на ден или на 30% от присъждането на ЕСПЧ при сходни обстоятелства при съобразяване на стандартите на ЕСПЧ по приложението на чл. 3 от Конвенцията, които налагат да бъде взето предвид кумулативното въздействие на условията, при които се изтърпява задържането или наказанието. В случая, претенцията е предявена не само поради наличие на дървеници, а и поради други лоши условия, което следва да бъде съобразено при определяне размера на обезщетението в смисъл, че пълният посочен размер на обезщетения от 4 евро на ден в най-новите Решения на ЕСПЧ е неприложим към настоящия случай. Този размер на обезщетение касае кумулативния ефект от различни аспекти на изтърпяване на наказанието, какъвто настоящият случай не е. С други думи и по аргумент от неизчерпателното изброяване на чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода могат да касаят различни аспекти като липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или поражда чувство на страх, незащитеност или малоценност. Кумулативно въздействие на множество неблагоприятни аспекти в случая не се твърди и не се установява по делото. При задължение за националния съд да съобрази кумулативния ефект от тези условия и безспорна установеност по делото на само едно от тях - недостатъчна хигиена, свързана с наличието на дървеници, съдът приема, че не следва да присъжда препоръчания от ЕСПЧ стандарт от 4 евро на ден, а алтернативния - 30% от присъждането на ЕСПЧ при сходни обстоятелства/ защото се доказва само наличие на дървеници. Това е така, тъй като присъденото обезщетение за претърпени неимуществени вреди от едни аспекти на изтърпяване на задържането или наказанието

(единствено поради наличие на дървеници) не следва да се превръща в прекомерна санкция за затворническата администрация, която стриктно и при спазване на законовите си задължения и правомощия е осигурила на ищеца изтърпяване на наложеното му наказание при други благоприятни аспекти на тези условия, което също следва да се съобрази при преценката на кумулативното въздействие на тези условия.

Изложеното е основание за съда да определи размер на обезщетението под посочения от ЕСПЧ размер от 4 евро на ден, а именно и в алтернативния вариант от около 30% от присъждането на ЕСПЧ при сходни обстоятелства. В свои решения по дела *B. v. S.*, жалба № 25516/12, Решение по допустимост от 8 юли 2014 г. и *S. and others v. R.*, жалба № 41743/17 и 16 др., Решение по допустимост от 17 март 2020 г., ЕСПЧ приема, че обезщетение в размер на 30% от това, което той би присъдил, е адекватно за компенсиране на вредите от лоши условия за задържане в конкретния случай- в Русия. Съответно за справедлива база за размера на обезщетението се приема между 4 и 5, 3 евро на ден /така *B. vs S.*, жалба 25516/12, решение по допустимост от 08 юли 2014 г.; *Domjan vs H.*, жалба 5433/17, решение от 14 ноември 2017 г./, като посочената база е определена като справедлива за установено задържане в лоши условия в У., при съобразяване на жизнения стандарт за страната. В този смисъл и доколкото според статистически данни на Евростат минималните месечни възнаграждения в България се явяват по-ниски, средно с 40%, то отчитайки жизнения стандарт в България, за справедлив размер би следвало да се счита такъв между 1, 70 евро и 2, 25 евро на ден. В този смисъл е Решение № 1754 от 17.10.2022 г. по адм. д. № 350/2022 г. на Административен съд Пловдив.

Като аналог може да се използва и Решение на ЕСПЧ по жалба № 9835/11.02.2019 г. на Н. П., свързана с условията на изтърпяване на наказанието в Затвора Б. за периода от 17.11.2011 г. до 17.11.2016 г., т.е. 5 години, по която ЕСПЧ е присъдил обезщетение за имуществени вреди в размер на 10 800 евро, или 2160 евро на година, 180 евро на месец, 6 евро на ден). 30 % от 6 евро е 1.8 евро на ден или приблизително 4 лева дневно.

По данни от сайта на Български Х. Комитет с Решение от 21 юли 2020 година по делото Д. А. срещу България, Европейският съд по правата на човека (ЕСПЧ) за пръв път прави оценка на въведените през 2017 година правни средства за защита срещу нечовешко и унижително отнасяне, произтичащо от най-ограничителния режим на изтърпяване на наказание в българските затвори - специалният режим, който се налага автоматично на всички осъдени на доживотен затвор по жалба на Д. А., който изтърпява наказание доживотен затвор от 2013 година. За неблагоприятните условия на изтърпяване на наказанието в периода от 2013 г. до м.април 2018 г. националният съд присъжда обезщетение за неимуществени вреди за нарушение на чл. 3 от ЕКПЧ, респ. чл. 3 от ЗИНЗС, в размер на 1000 лева ЕСПЧ отбелязва, че размерът на присъденото обезщетение - 1000 лева за нарушение, продължило четири години и половина, е в пъти по-нисък от този, който той е установил в практика си по сходни случаи. Във връзка с това, ЕСПЧ присъжда на жалбоподателя допълнително обезщетение в размер на 6 000 евро. Това обезщетение се равнява приблизително на 3.65 евро на ден (при период от 4 години и половина).

С Решение от 4 юни 2020 г., Европейският съд по правата на човека (ЕСПЧ) постановява три осъдителни решения срещу България по делата Ч. и К., Й. и Д. и И. и други (А. nos. 2727/19 and 6 others), образувани по единадесет жалби на лишени от свобода, като по всички намира нарушение на член 3 от Конвенцията за престоя на жалбоподателите в пенитенциарните заведения в различни периоди между 2011 и 2018 г. Присъденото от ЕСПЧ обезщетение е общо 68 600 евро, което също представлява приблизително малко над 6000 евро на човек и потвърждава стандартите на Съда в С..

Съгласно чл. 52 от 33Д съдът определя размера на обезщетение по справедливост. Съобразно задължителните указания, дадени в т.ІІ от ППВС № 4/1968 г. понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 33Д не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне размера на обезщетението. Справедливият размер на обезвредата следва да

почива на обективни критерии и да бъде адекватен от претърпените вреди. Обезщетението трябва е съразмерно с вредите и да отговаря, както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за справедливост. В съдебното производство по присъждане на обезщетение посочените неимуществени вреди следва да намерят материален израз, който законът в нормата на чл. 52 ЗЗД определя "по справедливост", макар неимуществените вреди да нямат стойностно изражение и да не подлежат на аритметично изчисляване.

Настоящият съдебен състав намира, че размерът на обезщетението следва да бъде в размер на 2 евро на ден/ 4 лева на ден/, наполовина от посочения от ЕСПЧ размер от 4 евро на ден и би бил справедлив за претърпените от ищеца неимуществени вреди от нарушение на чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС, за периода от 08.11.2021 година до 19.10.2024 година, при доказан престой на ищеца в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието поради наличие на дървеници по 2 евро на ден за посочения в исковата молба период от 1077 дни, или общо в размер на 2154 евро с левова равностойност 4212,86 лева, като искът е доказан до този размер, а за разликата над този размер до предявения от 20 000/10 225,84 евро/ следва да бъде отхвърлен.

По иска за заплащане на законната лихва върху обезщетението от предявяване на иска до окончателното изплащане на сумата .

Задължението за лихва има акцесорен характер и следва съдбата на главното вземане . Предвид частичната основателност на иска за заплащане на обезщетение, то следва да се присъди и законна лихва от датата на предявяване на иска 22.10.2024 година до окончателното изплащане на сумата .

С оглед изхода на спора, претенцията на ищеца за заплащане на направените разноски е частично основателна .

В конкретния случай, ищецът е внесъл следващата се държавна такса в размер на 10 лева, като е представляван от адвокат, който е осъществил безплатно процесуално представителство по реда на чл.38,ал.1,т.2 от Закона за адвокатурата. В чл. 38,ал.1 от Закона за адвокатурата адвокатът или адвокатът от Европейския съюз може да оказва безплатно адвокатска помощ и съдействие на- лица, които имат право на издръжка, материално затруднени лица, роднини, близки или на друг юрист. В случаите по ал. 1, ако в съответното производство насрещната страна е осъдена за разноски, адвокатът или адвокатът от Европейския съюз има право на адвокатско възнаграждение. Съдът определя възнаграждението в размер не по-нисък от предвидения в наредбата по чл. 36, ал. 2 и осъжда другата страна да го заплати. В чл.36 от Закона за адвокатурата е визирано, че адвокатът или адвокатът от Европейския съюз има право на възнаграждение за своя труд.Размерът на възнаграждението се определя в договор между адвоката или адвоката от Европейския съюз и клиента. Този размер трябва да бъде справедлив и обоснован и не може да бъде по-нисък от предвидения в наредба на Висшия адвокатски съвет размер за съответния вид работа, а по аргумент от алинея трета -при липса на договор, по искане на адвоката, адвоката от Европейския съюз или клиента адвокатският съвет определя възнаграждение съгласно Наредбата на Висшия адвокатски съвет.

В конкретния случай, цената на иска е 20 000 лева/10 225,84 евро, като полагащото се възнаграждение съгласно чл.8,ал.1 от Наредбата за минималните адвокатски възнаграждения за процесуално представителство, защита и съдействие по административни дела с определен материален интерес възнаграждението се определя по реда на чл. 7, ал. 2. От своя страна, съгласно чл.7,ал.2,т.3-при интерес от 10 000 до 25 000 лева - 1300 лева плюс 9 % за горницата над 10 000 лева и полагащото се възнаграждение възлиза на 2200 лева/ 1124,84 евро/, като съобразно с уважената част от иска на адвоката следва да се присъди адвокатско възнаграждение в размер на 238,02 евро. Ответникът по иска следва да бъде осъден да заплати на ищеца внесената държавна такса в размер на 5,11 евро/ 10 лева/ а в по сметката на АССГ направените разноски за депозит за една експертиза в размер на 200 лева/102,26 евро/

Претенцията на ответника по иска за присъждане на юрисконсултско възнаграждение е неоснователна и не подлежи на уважаване, тъй като при частично уважаване на иска не е предвидена възможност за заплащане на ответника на юрисконсултско възнаграждение, поради

което такова не следва да му се присъжда. Разпоредбите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 ЗИНЗС, тълкувани в тяхната взаимовръзка, се явяват специални по отношение на общите разпоредби на чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ и чл. 78, ал. 8 ГПК, във връзка с чл. 144 АПК и чл. 143 АПК. Липсата на изрична уредба в ЗИНЗС, която да предвижда отговорност на ищеца за заплащане на юрисконсултско възнаграждение на ответника при пълно или частично отхвърляне на иска/исковете му, означава, че такова не се дължи.

Воден от горното и на основание чл.203 АПК,вр.с чл.284 и сл. от ЗИНЗС, Административен съд София-град

Р Е Ш И :

ОСЪЖДА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“ – ГР. С. ДА ЗАПЛАТИ НА Ц. В. П. ОТ ГР. С. СУМАТА ОТ 2154 ЕВРО/4212,86 ЛЕВА- ЛЕВОВА РАВНОСТОЙНОСТ/ ПРЕДСТАВЛЯВАЩА ОБЕЗЩЕТЕНИЕ ЗА ПРЕТЪРПЕНИ НЕИМУЩЕСТВЕНИ ВРЕДИ ПРИ ИЗТЪРПЯВАНЕ НА НАКАЗАНИЕТО“ ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА“В ЗАТВОР- ГР. С. изразяващи се в поставянето на ищеца в килия с паразити – дървеници за периода от 1077 ДНИ- 08.11.2021 година до 19.10.2024 година, ведно със законната лихва върху сумата, считано от датата на подаване на исковата молба-22.10.2024 година до окончателното изплащане на сумата.

ОТХВЪРЛЯ ИСКА НА Ц. В. П. ОТ ГР. С. СРЕЩУ ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ“ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“-ГР.С. ЗА ЗАПЛАЩАНЕ НА ОБЕЗЩЕТЕНИЕ ЗА ПРЕТЪРПЕНИ ОТ НЕГО НЕИМУЩЕСТВЕНИ ВРЕДИ ВСЛЕДСТВИЕ НА НАЛИЧИЕТО НА ДЪРВЕНИЦИ В ЗАТВОР- ГР. С. ЗА ПЕРИОДА ОТ 08.11.2021 ГОДИНА ДО 19.10.2024 ГОДИНА И изразяващи се поставяне на ищеца в килия с дървеници за разликата над 2154 евро/ 4212,86 лева/ до предявения размер от 20 000 лева/10225,84 евро/ / ведно със законната лихва върху сумата, считано от предявяване на иска 19.10.2024 година до окончателното изплащане на сумата.

ОСЪЖДА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“ – ГР. С. ДА ЗАПЛАТИ НА Ц. В. П. ОТ ГР. С. СУМАТА ОТ 5,11 евро/10 ЛЕВА/- ВНЕСЕНА ДЪРЖАВНА ТАКСА.

ОСЪЖДА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“– ГР. С. ДА ЗАПЛАТИ НА АДВОКАТ И. Ю. ОТ ГР. С. СУМАТА ОТ 238,02 ЕВРО/465,53 ЛЕВА/ АДВОКАТСКО ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ НА ОСНОВАНИЕ ЧЛ.38,АЛ.3 ОТ ЗАКОНА ЗА АДВОКАТУРАТА СЪОБРАЗНО С УВАЖЕНАТА ЧАСТ ОТ ИСКА.

ОСЪЖДА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ“ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“– ГР. С. ДА ЗАПЛАТИ ПО СМЕТКАТА НА АССГ СУМАТА ОТ 102,26 евро/ 200 ЛЕВА/- ДЕПОЗИТ ЗА ВЕЩО ЛИЦЕ.

ОТХВЪРЛЯ ИСКАНЕТО НА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ“ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“-ГР. С. ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ЮРИСКОНСУЛТСКО ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ.

НА ОСНОВАНИЕ ЧЛ.138,АЛ.1 АПК ПРЕПИС ОТ РЕШЕНИЕТО ДА СЕ ИЗПРАТИ НА СТРАНИТЕ.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ТРИЧЛЕНЕН СЪСТАВ НА АСГГ в 14 дневен срок от получаване на препис от същото, съгласно разпоредбата на чл.285,ал.2 от ЗИНЗС.

СЪДИЯ:

